

แนะนำหนังสือ

สิโรตม์ ภินันท์รัชต์ธร*

(Sirot Pinanratchathon)

“สิบสานจิตรกรรมไทยในพม่า”

ณ อุโบสถวัดมหาเจดงดอจี และ เจดีย์วิหารจอกดอจี

ผู้เขียน ดร.สิโรตม์ ภินันท์รัชต์ธร สุทธิเกียรติ อังกาบฐานะ

ดร.อาสา คำภา และ อาจารย์ ดร.เกรียงไกร เกิดศิริ

จำนวนหน้า 296 หน้า

พิมพ์ครั้งที่ 1 กันยายน 2562

ราคา 650 บาท

สำนักพิมพ์ นำทองการพิมพ์ จำกัด

ISBN: 978-616-488-047-4

หนังสือ “สิบสานจิตรกรรมไทยในพม่า” ณ อุโบสถวัดมหาเจดงดอจี และ เจดีย์วิหารจอกดอจี มีที่มาจากโครงการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมปี 2561 ของสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เรื่อง สิบสานจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดมหาเจดงดอจี เนื่องในปี 2561 เป็นปีครบรอบ 70 ปีของการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการ

* นักวิจัยปฏิบัติการ สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Researcher, Thai Khadi Research Institute, Thammasat University).

ทูตระหว่างไทย - เมียนมา โครงการนี้เกิดจากความตระหนักรู้ถึงคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทยอันเป็นมรดกของชาติที่ปรากฏอยู่บนจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถวัดมหาเตงดอจี เมืองสะกาย สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ที่มีจุดเด่นตรงการเขียนภาพอย่างจิตรกรรมฝาผนังไทยประเพณีในสมัยอยุธยาตอนปลายลงมา ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงจิตวิญญาณของชาวอยุธยาในแผ่นดินเมียนมาในช่วงต้นพุทธศตวรรษที่ 24 และเป็นหลักฐานทางวิชาการที่มีคุณค่าหลายประการ ทั้งทางด้านศิลปะ สังคม และประวัติศาสตร์ อนึ่ง ในปัจจุบันจิตรกรรมแห่งนี้เริ่มชำรุดหลุดเลือนหายไปอย่างรวดเร็ว ควรที่จะได้รับการทำนุบำรุงอย่างเร่งด่วน จึงนับเป็นโอกาสอันดีที่สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จัดโครงการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

หนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงการสืบสานจิตรกรรมฝาผนัง ณ อุโบสถวัดมหาเตงดอจี ที่ดำเนินงานในลักษณะ “งานวิจัยร่วมเชิงบูรณาการ” ระหว่าง คณะนักวิจัยจากสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ที่ทำการศึกษาทางด้านประวัติศาสตร์ ศิลปะเพื่อทำความเข้าใจรูปแบบศิลปะ ความหมายทางประติมานวิทยา และอายุสมัยของจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถวัดมหาเตงดอจี ตลอดจนทำการศึกษาทางด้านบริบทแวดล้อมของจิตรกรรมฝาผนังเพื่อชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาและแนวทางในการแก้ไขอย่างยั่งยืน คณะนักวิจัยจากภาควิชาศิลปประจำชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง ที่ทำการศึกษาทางด้านจิตรกรรมเพื่อสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในภูมิปัญญาเชิงช่างโบราณจากจิตรกรรมฝาผนังภายในอุโบสถวัดมหาเตงดอจี และ คณะนักวิจัยจากสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ที่ทำการศึกษาทางด้านสถาปัตยกรรมอาคารอุโบสถวัดมหาเตงดอจี เพื่อสร้างองค์ความรู้ความเข้าใจในงานก่อสร้างและออกแบบ โดยใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยงาน

ทั้งนี้ ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ณ วัดมหาเตงดอจี ในประเทศสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมานั้น ได้รับการประสานงานและดูแลเป็นอย่างดีจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงย่างกุ้ง และวัดมหาเตงดอจี

ผลการดำเนินงานทำวิจัยร่วมเชิงบูรณาการในครั้งนี้ นำไปสู่การสร้างสรรค์องค์ความรู้เกี่ยวกับอาคารอุโบสถวัดมหาเตงดอจีและจิตรกรรมฝาผนัง เพื่อเผยแพร่สู่

สังคมไทย ในนิทรรศการ “สืบสานจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมาน” ที่จัดขึ้นเนื่องในโอกาสฉลองครบรอบ 70 ปี การสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างไทย - เมียนมา ผ่านการจัดแสดงแบบจำลอง (Model) อาคารอุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมาน การจัดแสดงภาพจำลองจิตรกรรมฝาผนังในอุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมานที่แท้จริง ที่เขียนโดยใช้เทคนิคแบบโบราณ และการจัดแสดงภาพถ่ายและองค์ความรู้ประกอบ

ในการดำเนินงานสืบสานจิตรกรรมฝาผนัง ณ อุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมาน เป็นการทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม โดยการวิจัยให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ เพื่อเผยแพร่สู่สังคมไทยให้เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวาง เป็นการส่งเสริมและสร้างความตระหนักรู้ในมรดกวัฒนธรรมไทยที่ปรากฏในต่างแดน อนึ่ง ในการศึกษาศิลปกรรมไทยที่ปรากฏอยู่ในต่างประเทศ ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการร่วมกันผลักดันให้งานประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ทำให้เกิดความร่วมมือทางวิชาการทั้งภายในและภายนอกในลักษณะ “การทำงานวิจัยร่วมกันเชิงบูรณาการ” และยังส่งผลให้เกิดเครือข่ายทางวิชาการที่กว้างขวางมากขึ้น

หนังสือ “สืบสานจิตรกรรมไทยในพม่า” ณ อุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมาน และเจดีย์วิหารจอกตอจี ได้ตั้งใจแสดงให้เห็นถึง “องค์ความรู้” เกี่ยวกับจิตรกรรมฝาผนังแบบไทยที่ปรากฏในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ณ อุโบสถวัดมหาธาตุจตุรพักตรพิมาน รวมถึงกระบวนการ “สืบสาน” จิตรกรรมฝาผนังนั้น ทั้งทางด้านจิตรกรรมด้านสถาปัตยกรรม ด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ ตลอดจนประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่องานจิตรกรรมและแนวทางในการแก้ปัญหาทั้งในระยะเร่งด่วนถึงระยะยาวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ยังนำเสนอให้เห็นถึงองค์ความรู้และภาพจิตรกรรมฝาผนังเจดีย์วิหารจอกตอจี เมืองมัณฑะเลย์ เป็นงานจิตรกรรมอีกแห่งในสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาที่มีอิทธิพลศิลปะไทยเข้ามาผสมผสาน ซึ่งในปัจจุบันยังไม่ปรากฏข้อมูลของจิตรกรรมแห่งนี้มากนัก เพื่อเป็นประเด็นให้ศึกษาค้นคว้ากันต่อไป